

Umsitingarætlan og veiðiregla skal stýra fiskiskapinum

Fiskiskapurin eftir botnfiski í Føroyum skal framyvir stýrast av eini umsitingarætlan og veiðireglu, sum ásetir fiskidagatalið. Umboð fyri havfrøðina halda, at hetta er ein góð sjálvstýrandi skipan

Frants Jensen

frants@sosialurin.fo

– Veiðireglan er ein góð, langtíðar og sjálvstýrandi skipan. Men hon skal eisini eftirmetast í eftir tørvi og í seinasta lagi í 2023, sigur Petur Steingrund, fiskivinnufrøðingur á Havstovuni.

Nýggja veiðireglan byggir á, at fiskidagarnar halda fram. Veiðireglan leggur upp til, at botnfiskaflotin er býttur sundur í tvey. Bólkur 2 eru teir, sum fiska upsa á djúpum vatni, meðan bólkur 3-5 eru teir, ið fiska tosk og hýsu sum høvuðsfiskasløg. Fiskidagarnar kunnu broytast ymiskt fyri hesar báðar høvuðsbólkarnar.

Veiðan eftir upsa

Skulu dagarnir hækkast, lækkast ella vera óbroyttir verður avgjørt út frá einum roknistykki.

– Fyri bólk 2 verður bara stýrt eftir, hvussu stóðan er í upsastovninum. Um alt er í lagi, tað vil siga um gýtingarstovnurin er omanfyri 55.000 tons, og um veiðilutfallið, sum er veiðan í tonsum býtt við tí fiskibara stovninum av upsa, tað vil siga upsi fyra ár og eldri, um tað lutfallið er minni enn eitt lágmark, sum er 23 prosent, so verða fiskidagarnir hækkaðir við fimm prosentum, sigur Petur Steingrund.

Hinvegin, um annaðhvørt gýtingarstovnurin er niðanfyri 55.000 tons ella veiðilutfallið er omanfyri 0,33 so fara fimm prosent av døgnum hjá bólk 2. Um tað er har ímillum, hendir eingin broyting.

Veiðan eftir toski

Tað líkist fyri bólk 3-5, men tað er tó eitt sindur meira torgreitt. Her er tað bæði

Petur Steingrund, fiskivinnufrøðingur á Havstovuni.
(Mynd: Álvur Haraldsen)

stóðan í toski og hýsu, ið spælir inn.

– Fiskidagarnir verða hækkaðir, um bæði gýtingarstovnurin av toski og hýsu eru omanfyri eitt lágmark. Tað vil siga 29.000 tons fyri tosk og 23.000 tons fyri hýsu, og samstundis at veiðulutfallið fyri báðar stovnarnar eru minni enn eitt lágmark,

tað vil siga minni enn 24 prosent fyri tosk og minni enn 17 prosent fyri hýsu, so fara fimm prosent upp á dagarnar. Fyri alt annað harímillum, tað vil siga, at gýtingarstovnarnir eru omanfyri hesi lágmarkini og veiðulutføllini eru ímillum ella inni í hesum intervallinum, so er eingin broyting í fiskidøgnum hjá

bólki 3-5, sigur Petur Steingrund.

Landsstýrismaðurin ásetir dagatalið

Hann vísir á, at tilmælið frá Havstovuni um komandi ár, verður gjørt í november. Tá eru veiðitøl longu fyri 10 mánaðar í árinum.

– Havstovan ger sínar árliku metingar og klárar so at rokna út, hvussu hesi virðini eru í mun til virðini í umsitingarætlanini. Út frá tí gevur tað seg sjálvt, um tað skal vera ein hækking, lækking ella óbroytt, sigur Petur Steingrund.

– Undir vanligum umstøðum, so heldur landsstýrismaðurin seg til veiðuregluna. Men um okkurt er heilt galið, og tað sæst, at veiðureglan ikki riggar, so kann landsstýrismaðurin í samráð við hetta ráðið koma við uppskoti um nakað annað enn tað, sum er í veiðuregluni. Tað kann til dømis vera, um nøgdirnar av toski og hýsu ikki fylgjast eins og tær hava gjørt seinastu 60 árinum ella um nøgdirnar av toski og hýsu í mun til nøgdirnar av upsa gerast sera ymiskar í mun til tað, sum er í dag, so er skipanin komin undir trýst. Ella um ein ein ávisur stovnur, til dømis toskurin fer niður um øll vandamørk, meðan alt annað er í lagi, so er eisini grundarlag fyri at hyggja eftir umsitingarætlanini og stilla upp á skipanina, sigur Petur Steingrund.

Hetta er rætta loysnin

Hanus Hansen, formaður í Føroya Reiðarafelag og stjóri á Kósini í Klaksvík, er sera glaður fyri semjuna, sum er gjørt millum vinnuna, manningarfeløgini og havfrøðina um fiskidagarnar og nýggju umsitingarætlanina

– Hetta er bæði ein góð og røtt loysn. Tað var stórt at fáa semju og koma til eina felags niðurstøðu, sum allir partar kunnu taka undir við, sigur Hanus Hansen.

Hann er ein av teimum 12 persónunum, ið hefur mannað arbeidsbólkin, sum hefur gjørt tilmæli um eina umsitingarætlan fyri fiskiskapin eftir botnfiski undir Føroyum. Tað var landsstýrismaðurin við fiskivinnumálum, Hogni Hoydal, ið setti arbeidsbólkin síðsta heyst. Í arbeidsbólkinum hava verið umboð fyri vinnuna, Havstovuna, manningar-

feløgini og fyrisitingina í Fiskimálaráðnum.

Roknistrykki broytti útgangsstøðið

– Tá ið vit fingur betur úrslit, enn eg hevði væntað, so kann eg ikki annað enn vera nøgdur, sigur Hanus Hansen.

Hann vísir á, at tá ið arbeiddi byrjaði, so var talan um at hava eina kvotaskipan. Men eingin av teimum í vinnuni ella manningarfeløgini vildu hava eina kvotaskipan. Allir partar vildu hava fiskidagaskipan.

– Í november og desember í

fjør kom ein stórur niðurskurður í døgum, tá ið kvotuskipanin var slept. Men so royndu vit at gera eitt roknistrykki út frá árunum 2002 og 2003 og hugdu eftir, hvat vit fiskaðu um dagin tá og fluttu tað yvir til í dag. Dagarnir vóru í hesum tíðarskeiðnum lækkaðir við 50 prosentum. Tá var niðurstøðan hjá Havstovuni, at vit eru innanfyri karmarnar. Tað vil siga, at tað er burðardyggt. Tí endaði tað við hesum, sigur Hanus Hansen.

Tørv á MSC-góðkenningum
Útgangsstøði fyri nýggju áset-

ingina verður sostatt tikið í hesi útrokningini, og so er møguligt at hava somu veiðu næsta ár, ella at tillaga fimm prosent upp ella fimm prosent niður.

– Vinnan vil hava tryggar karmar. Tað er eingin, ið vil fiska tann síðsta fiskin. Vit ynskja at fáa burðardygga veiðu og harvið eisini MSC-góðkenningarnar fyri hýsu og tosk skjótast gjørligt, so at fiskurin kann tilvirkast í Føroyum og ikki sendast feskur av landinum. Um vit fáa hesa góðkenningina, so hava vit hýsu at arbeiða næstan hvønn dag á Kósini, sigur Hanus Hansen.

Upsin, brosmen, longan og gulllaksurin eru longu MSC-góðkend, men toskurin og hýsan mangla.

Meira til arbeidsfólkið og meira til vinnuna

Hanus Hansen vísir á, at tað eru stórir marknaðir í Onglandi, til dømis Mark & Spencer og Tesco, sum teir seldu nógva til fyrr, men sum teir ikki eru slopnir inn á í síðstuni, tí at MSC-góðkenningar mangla.

– Sjálvt um vit eiga bæði skip og virki, so hava vit selt hýsuna feska niður til Onglands. Vit hava arbeitt eitt lítið sindur, men vit hava ikki fingið nakran serligan prís, so tað hevur ikki loyst seg. Um vit fáa hesa góðkenningina, so verður meira arbeiði í Føroyum, og vit fara eisini at fáa meira fyri tað, sum vit selja, sigur Hanus Hansen.

Hann vísir á, at botnurin verður lagdur hægri, og at tað verður meira til arbeidsfólkið og meira til vinnuna.